

Százéves a debreceni repülés

Kevesen tudják, hogy Adorján János gépészmérnök és repülőgép-tervező 1910. januári hazai első budapesti repülését mindössze öt hónappal később követte Sztatke Ferenc debreceni mérnök Turul nevű gépének megépítése és első felszállása. A gép az egyik első repülésén összetört, de tény, hogy a debreceni repülés éppen napjainkban százesztendő.

Mai helyére, az Egreskertbe 1931-ben került a repülés, bár már 1925-ben az ottani méntelepen szállt le Bánhídi Antal Junkers F-13 géppel. Akkor még – a trianoni tiltások miatt – csak polgári hivatásos és (ma így mondanánk) hobbirepülés létezett. Az előbbi az úgynevezett „fedett légierő”, utóbbit az aeroszövetség debreceni csoportja képviselte. A korszak legnagyobb helyi repülőeseményei az évente megrendezett repülőpiknikék és csillagtúrák voltak: ezek egyikén, 1934-ben tizenöt angol pilóta is részt vett. A debreceni repülőtér 1937-től hagyományos katonai egységeknek, a 6. (Csikóskalap) közelfelderítő és a 2. (Boszorkány) bombázó századoknak lett az otthona. Ebben az évben alakult meg az országos szervezet helyi fiókjából a Debreceni Repülő Club. Tagjai saját kezük munkájával és a város polgárainak közadakozásából új klubházat és korszerű hangárokat építettek.

Amikor a katonai repülés kiszélesedése miatt a sportrepülés már nem fért el az Egreskertben, a város a sportrepülést visszaköltöztette az 1931-ben elhagyott Nyulasra, ahol 1950-ig működött a vitorlázó- és motoros repülés. Amikor a városfejlődés „elnyelte” a nyulasi repteret, Hajdúszoboszló lett az új otthon, ahol a DVSC szakosztálya külön klubként már 1939-től tevékenykedett.

Eközben 1944 végén az Egreskertben a szovjetek kezdték meg 45 évig tartó „ideiglenes” itt-tartózkodásukat: a harci alakulatok helyét egy szovjet reptérparancsnokság foglalta el – gépek nélkül. A repülőtér legfontosabb felhasználója – az átutazó szovjet gépeken kívül – akkoriban a magyar polgári repülés volt.

A klasszikus szakágak mellett a modern repülősportok is otthonra találtak a városban

A Maszovlet (azaz a Magyar–Szovjet Polgári Légiforgalmi Rt.), majd a Malév gépei 1968-ig naponta vitték az utasokat az ország távoli részeire, árut szállítottak, de egyéb repülőszolgálatok is használták a reptér „magyar szektorát”. A Malév kiterő repülőterként 1977-ig vette igénybe Debrecent, de a polgári szolgálat 1984-ig megmaradt. Közben 1952-től 1990-ig Debrecen légtere megtelt a Il-28, Jak-28, Szu-24 és MiG-27 közepes bombázókkal. Az általános geopolitikai attitűdtől eltérően a szovjetek jó gazdái voltak a repülőternek, az ő idejükben alakult ki a mai nemzetközi, kereskedelmi igényeket kielégítő reptér. Az 1990-es második „felszabadulás” után ezt a keretet kellett megtölteni új, békés tartalommal.

Először az újjáalakult Debreceni Repülő Club és a mezőgazdasági repülés költözött ide. A nagy sikerű világ- és Európa-bajnokságok rendezése mellett a nemzeti bajnokságokon is sikeresen szerepeltek a debreceniek. A klasszikus motoros és vitorlázórepülés mellett olyan

új rokon sportok is megjelentek, mint a hőlégballonozás és a sárkányrepülés.

A korábban bérelt repülőteret 1994-ben vásárolta meg a városi önkormányzat, és az üzemből tartással végül a jelenlegi Airport Debrecen Kft.-t bízta meg. Hatalmas fejlesztési programot indítottak be, hogy a repteret a nemzetközi kereskedelmi forgalomba is bekapcsolják, ami 2004-ben formálisan is megtörtént. Ehhez persze újabb technikai eszközök (pályavilágítás, rádió navigációs eszközök, tűzoltó- és egyéb kiszolgáló járművek) kellettek, valamint egy, a schengeni határkezelési szabályoknak megfelelő terminálpépület is. A sportrepülésnek – miként az alapításkor – ma is jelentős szerepet szán a reptér vezetése, a nagygépes repüléssel való keveredés technikai problémái ellenére a jelenlegi Főnix Repülőklub ma is bérlő az egykor a szovjetek által épített atombiztos hangárok egy részét.

A speciális helyi viszonyok, Ferihegy közelsége és az autópálya miatt a hagyományos értelemben vett menetrendszerű forgalom egyelőre nem biztosítja a repülőtér rentábilis működését. Ám ha egy város fejlődni akar, ipart, turizmust idevonzani, akkor szüksége van egy nemzetközi repülőterre. Bár folyamatosak a tárgyalások menetrendszerű járatok beindítására (elsősorban valamelyik, az egész világra ajtó nyitó európai légikikötő felé), a reptér utasforgalmának túlnyomó részét ma a szezonális idegenforgalmi (a főváros monopóliumát megtörő) charterjáratok, valamint a kisebb üzleti gépek jelentik.

Repterünk jövője elválaszthatatlan a térség és az ország gazdasági helyzetétől. Ha fejlődik a gazdaság, több lesz az utas és a teheráru, több vendég érkezik. Ennek egyik biztos pontja a százéves debreceni repülés jövőre hetvenéves repülőtere.

Kép és szöveg: dr. Varga György

(A centenáriumi tiszteletére rendezett Aero Piknik programját jövő számunkban közöljük.)

Iskolabővítési projekt a Huszár Gál Iskolában

Az „Érték, kreativitás, esélyegyenlőség” – A Huszár Gál Gimnázium, Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény új épületrésszel való bővítése című projekt 2009. szeptember 17-én vette kezdetét Debrecenben.

Az iskola épület még hiányzó szárnya komplex akadálymentesítéssel valósul meg, mintegy 1000 m²-en 6 db szak- és általános tanterem, 4 db csoportszoba, 1 db egyéni fejlesztő szoba, 6 db szertár készül el. Az új helyiségek berendezéseinek, a szemléltető eszközök beszerzésével biztosítható az újszerű pedagógiai eljárások hatékonysága.

„Az infrastruktúra- és eszközfejlesztés mellett a tanulócsoportokban az egyéni fejlesztésekre irányuló igényeket kívánjuk maximálisan kielégíteni.” - nyilatkozta Donka Péter, az intézmény igazgatója.

A projekt kedvezményezettje a Hitt Gyűlekezete, az ÉAOP-4.1.1/2/2F-2F-2009-0002 számú projektjéhez az összköltség 90 %-a mértékű támogatásban részesült, összege 183.844.651,- Ft. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

UMFT infovonal:
06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Optikai kábel cseréje miatt május 15-én 7 óra és május 16-án 23 óra között a www.debrecen.hu internetes portál nem lesz elérhető. Ebben az időszakban az elektronikus ügyintézés sem lehetséges. A portál látogatói és az ügyfelek szíves türelmét és megértését kéri Debrecen Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala.